EUCPN
EUROPEAN CRIME PREVENTION NETWORK

CO DZIAŁA, ABY ZAPOBIEC WŁAMANIOM DO MIESZKAŃ?

It is wise to spend public money on what works

#StopDomesticBurglaries

01 WPROWADZENIE

Od 2019 roku Europejska Sieć Zapobiegania Przestępczości (EUCPN) i kilka krajów europejskich organizuje Europejski Dzień Przeciwdziałania Włamaniom do Domów. Celem tej inicjatywy jest nasilenie walki z tego typu przestępczością poprzez informowanie obywateli, w jaki sposób mogą chronić swoje domy. W większości krajów europejskich od wielu lat obserwuje się spadek liczby tego rodzaju przestępstw, jednak nadal stanowią one większość przestępstw z zakresu zorganizowanej przestępczości przeciwko mieniu. Ponadto proceder ten nie tylko okrada ludzi z ich własności, ale także z poczucia bezpieczeństwa w domu, a także ma znaczący wpływ finansowy na społeczeństwo.

Mimo to nie wszystko działa. Ponieważ jedną z kluczowych funkcji sieci jest pełnienie roli katalizatora ułatwiającego tworzenie bardziej skutecznej polityki i inicjatyw, niniejszy dokument ma na celu wsparcie europejskich, krajowych i lokalnych zainteresowanych stron poprzez przedstawienie przeglądu inicjatyw, które mogą, ale nie muszą, okazać się skuteczne w zapobieganiu włamaniom do domów. Wszystkie inicjatywy zostały pogrupowane w trzy kategorie: te, dla których dostępne są mocne dowody, umiarkowane dowody lub ograniczone dowody. Określenie inicjatywy jako posiadającej „twarde dowody" oznacza, że w kilku badaniach konsekwentnie wykazano zmniejszenie liczby włamań do domów, takich jak to, które miało miejsce w następstwie utwardzenia celu poprzez zastosowanie kombinacji zamków okiennych, oświetlenia wewnętrznego, zamków drzwiowych i oświetlenia zewnętrznego. Inicjatywy opatrzone etykietą „umiarkowane dowody" to te, w przypadku których ograniczona liczba badań wykazała obiecujący wpływ na zmniejszenie przestępczości, jak np. znakowanie własności. Potrzeba jednak więcej badań, aby można to było nazwać „twardym dowodem". Inne, takie jak systemy alarmowe przeciw intruzom, wykazały sprzeczne wyniki lub nie zostały jeszcze odpowiednio ocenione, ale posiadają pewne cechy, które wydają się obiecujące i zasługują na większą uwagę. Na koniec chcielibyśmy podkreślić, że wnioski wyciągnięte podczas wdrażania oraz specyficzny kontekst powinny być zawsze brane pod uwagę przy opracowywaniu przez decydentów i praktyków własnych strategii zapobiegania włamaniom domowym.

02 TWARDY DOWÓD

Utrudnianie dostępu do celu

Utrudnianie dostępu do celu zwiększy postrzeganie przez przestępcę wysiłku, jaki trzeba włożyć w wejście do danego gospodarstwa domowego. Ponieważ zwiększony wysiłek równa się zwiększonemu czasowi, a tym samym zwiększonemu poziomowi ryzyka, ma to odstraszający wpływ na włamywaczy.[1] Utrudnianie dostępu poprzez połączenie zamków okiennych, oświetlenia wewnętrznego, zamków drzwiowych i oświetlenia zewnętrznego (**WIDE**) jest najskuteczniejszą kombinacją, która zapobiega włamaniom do domów i zapewnia najlepszy stosunek jakości do ceny.[2] Po pierwsze, **wewnętrzne oświetlenie z wyłącznikiem czasowym** daje wrażenie, że ktoś przebywa w domu, nawet jeśli nikogo w nim nie ma.[3] Jest to ważny środek bezpieczeństwa, ponieważ obecność jest kluczowym czynnikiem przy podejmowaniu decyzji o zaatakowaniu nieruchomości.[4] Ponad dziewięciu na dziesięciu skazanych włamywaczy stwierdziło, że nigdy nie weszliby celowo do zamieszkanej nieruchomości. Samochód zaparkowany na podjeździe lub radio grające w czasie pobytu w pracy również mogą się do tego przyczynić.[5] Po drugie, **oświetlenie zewnętrzne z wyłącznikiem czasowym** może zmniejszyć liczbę włamań wieczorem i w nocy ze względu na zwiększone ryzyko wykrycia, zakłócenia i odstraszenia.[6] Po trzecie **zamki w drzwiach i oknach** są zaprojektowane tak, aby uniemożliwić lub utrudnić wejście,[7] zmniejszając dostępność, co jest drugim czynnikiem często branym pod uwagę przez włamywaczy w procesie podejmowania decyzji o wyborze celu.[8] Badania nad przestępcami wykazały, że jakość zabezpieczeń fizycznych jest głównym czynnikiem decydującym o podjęciu decyzji o włamaniu.[9] Skuteczne zamykanie okien i drzwi wymaga jednak aktywności człowieka, w przeciwieństwie do dwóch poprzednich środków, które po skonfigurowaniu powinny działać automatycznie.[10]

Jeśli można sobie pozwolić na więcej urządzeń, najwyższą całkowitą ochronę można uzyskać dzięki monitoringowi, zamkom do okien i drzwi oraz łańcuchom bezpieczeństwa.[11] Jednak połączenie ich ma również swoje minusy. Po pierwsze, **łańcuchy bezpieczeństwa** zostały zaprojektowane w celu ograniczenia dostępu do nieruchomości, jednak zazwyczaj nie są widoczne z zewnątrz i w związku z tym nie mogą odstraszać włamywaczy. Dodatkowo, w większości przypadków, aby można było z nich korzystać ktoś musi być w nieruchomości, a także stanowią potencjalne zagrożenie pożarowe.[12] Po drugie, **monitoring** został zaprojektowany przede wszystkim jako widoczny środek odstraszający, który może zwiększyć ryzyko złapania, ale nie uniemożliwia fizycznego wejścia. Ponadto instalacja monitoringu pociąga za sobą wysokie koszty. Dlatego też zaleca się inwestycję w WIDE, ponieważ jest to tańsza i bezpieczniejsza opcja.

Skuteczność wdrożenia WIDE została wykazana w licznych badaniach. Dwie najlepsze praktyki, które zapobiegają włamaniom domowym poprzez utwardzanie celów, pochodzą z Holandii.

NAJLEPSZA PRAKTYKA:
OCHRONA PRZED WŁAMANIEM UWZGLĘDNIONA W ROZPORZĄDZENIU BUDOWLANYM

Po wprowadzeniu w Holandii w 1999 roku nowych przepisów budowlanych, wymagających bardziej antywłamaniowych okien i drzwi, częstotliwość włamań spadła o jedną czwartą w domach wybudowanych zgodnie z nowymi przepisami. Obliczono, że w ciągu dekady od wprowadzenia nowych przepisów budowlanych udało się zapobiec co najmniej 10 000 włamaniom. **Nie zaobserwowano, aby kryminaliści przestawili się** na "stare" domy, czy wypróbowywali inne formy kradzieży. Z kolei niektóre badania wskazują, że występuje pozytywny efekt wypierania. Efekty bezpieczeństwa są w pewnym stopniu przenoszone na sąsiednie domy, które nie są zabezpieczone.[13]

NAJLEPSZA PRAKTYKA:
POLICYJNY ZNAK JAKOŚCI

Oprócz nowych przepisów budowlanych, w 1995 roku Holandia wprowadziła również Holenderski Znak Jakości Policji (PQM). Istnieją dwie główne różnice między nimi. Po pierwsze, PQM sięga jeszcze dalej niż przepisy budowlane. Podczas gdy ten ostatni koncentruje się jedynie na zawiasach i zamkach, PQM to dodatkowe wymagania dotyczące oświetlenia, widoczności, bezpieczeństwa okien, drzwi i świetlików. Po drugie, rozporządzenie budowlane jest obowiązkowe, podczas gdy zastosowanie PQM jest dobrowolne i zależy od chęci właściciela domu lub dewelopera.

Znak jakości może być stosowany do istniejących domów, nowych budynków i przestrzeni publicznych. Niderlandzkie Centrum Zapobiegania Przestępczości i Bezpieczeństwa opracowało instrukcje dla każdej sytuacji.[14]

Badania wykazały, że domy z PQM są rzadziej celem włamywaczy, a prawdopodobieństwo stania się ofiarą (udanego włamania) w domu z PQM jest o 78% niższe niż w domu bez certyfikatu. Jeśli wymogi te zostaną wdrożone w fazie budowy, redukcja jest jeszcze większa.[15]

2.2 Straż sąsiedzka

Ideą straży sąsiedzkiej jest zmniejszenie przestępczości poprzez organizowanie się mieszkańców i trzymanie ich oczu i uszu otwartych. Jeśli zobaczą lub usłyszą coś podejrzanego, dzwonią na policję. Mieszkańcy mogą pomagać sobie nawzajem, na przykład opróżniając skrzynkę pocztową lub kosząc trawnik sąsiada, gdy ten wyjeżdża na wakacje. Ten wzmożony nadzór odstrasza przestępców z powodu zwiększonego ryzyka bycia złapanym. Poprzez stworzenie oznak obecności, co jest kluczowym czynnikiem przy podejmowaniu decyzji o zaatakowaniu nieruchomości, włamywaczowi znacznie trudniej jest ustalić, czy mieszkanie jest puste, czy nie. Ponadto, programy straży sąsiedzkiej poprawiają poczucie więzi społecznej. Obywatele wypracowują zestaw norm dla danego obszaru i organizują się w celu ograniczenia działań dewiacyjnych, takich jak przestępczość.[16]

Sami mieszkańcy, lub lokalna policja, mogą podjąć inicjatywę utworzenia zorganizowanej straży sąsiedzkiej. Stopień przestępczości na danym obszarze oraz to, czy jest on niski, średni czy wysoki, decyduje o zaangażowaniu policji w tworzenie takiego programu. Obszary o niskiej przestępczości wymagają jedynie pasywnego zaangażowania ze strony policji, podczas gdy w obszarach o wysokiej przestępczości policja może być zmuszona do przejęcia inicjatywy we wdrażaniu programów straży sąsiedzkiej.[17] Przy jego wdrażaniu, może on być samodzielnym programem lub częścią bardziej kompleksowego programu.[18]

Jego skutki w zakresie prewencji kryminalnej zostały ocenione w wielu badaniach; niestety większość z nich została przeprowadzona w USA i Wielkiej Brytanii, gdzie programy prewencji kryminalnej są częściej poddawane ocenie wpływu niż w krajach Europy kontynentalnej. Metaanaliza statystyczna pokazuje, że wprowadzenie takich systemów ma wyraźny wpływ na zmniejszenie przestępczości. Obszary objęte programami straży sąsiedzkiej odnotowały spadek przestępczości od 16% do 26% w porównaniu z obszarami nieobjętymi tymi programami. Pozytywny wpływ na przestępczość nie zależy ani od wielkości, ani od rodzaju programu nadzoru.[19] Jednak dowody dotyczyły głównie okresu przed mediami społecznościowymi, dlatego należy pamiętać, że na metody i wpływ mogą mieć wpływ ulepszone kanały komunikacji.[20]

2.3 Przeciwdziałanie ponownej wiktymizacji

Dane pokazują, że domy, do których wcześniej dokonano włamania, mają znacznie wyższe ryzyko ponownego włamania[21] lub innymi słowy, że drugi incydent jest bardziej prawdopodobny niż pierwszy, a trzeci bardziej prawdopodobny niż drugi.[22] Zjawisko wielokrotnego włamywania się do domów nazywane jest ponowną wiktymizacją lub **powtarzaniem się włamań**.[23] Podwyższone ryzyko dotyczy jednak nie tylko tego samego adresu, ale także pobliskich mieszkań, w których to przypadku włamania określane są mianem **bliskich powtórzeń**. Im bliżej w czasie i przestrzeni znajduje się mieszkanie, do którego dokonano włamania, tym większe ryzyko, że i ono doświadczy włamania. W miarę upływu czasu i zwiększania się przestrzeni, podwyższone ryzyko związane z pobliskimi gospodarstwami domowymi maleje.[24]

Istnieją dwa główne wytłumaczenia: hipoteza impulsu i hipoteza flagi. Oba opierają się na teorii rutynowych działań, która mówi, że przestępczość należy tłumaczyć w kategoriach kombinacji sprawcy, odpowiedniego celu i braku nadzoru. Pierwsza hipoteza mówi, że przestępcy wracają do tej samej dzielnicy, ponieważ podczas wcześniejszego włamania poznali możliwości, jakie w niej występują. Przestępca, który poznał możliwości lub słabe punkty, podejmuje racjonalną decyzję o powrocie na dany teren w celu osiągnięcia większych zysków. Hipoteza flagi, mówi natomiast, że przestępcy wracają do tego samego obszaru, ponieważ ma on w sobie nieodłączne słabości, które stanowią zaproszenie dla przestępców. Najprawdopodobniej oba te czynniki przyczyniają się do występowania zjawisk bliskich powtórzeniu, ponieważ przestępcy wykorzystują istniejące słabości do popełniania przestępstw.[25]

Trudno jest wskazać wspólny czas i odległość dla ponownej wiktymizacji, ponieważ porównując dziesięć miast w pięciu krajach, stwierdzono pewną spójność między kontekstami, ale także znaczne różnice.[26] Niemniej jednak, wnioski te mogą być wykorzystane do opracowania inicjatyw mających na celu ograniczenie włamań, po pierwsze poprzez identyfikację nieruchomości, które są zagrożone ponownym włamaniem, a po drugie poprzez natychmiastowe działanie i wdrożenie jednej lub więcej z następujących taktyk[27]: z jednej strony można zwiększyć różne formy patrolowania lub monitorowania, a z drugiej strony policja może próbować zaangażować zarówno mieszkańców danego obszaru, jak i inne kluczowe podmioty. Po pierwsze, informacje dotyczące środków ostrożności, takich jak zamykanie okien i drzwi na klucz przy wychodzeniu z domu[28] lub naprawa i wzmocnienie punktów wejściowych, poprawa zamków i oświetlenia[29] mogą być podkreślane, gdy ryzyko włamania może być podwyższone.[30] Podejście to ma duży potencjał, ponieważ po pierwszym włamaniu gospodarstwa domowe są bardziej skłonne do skuteczniejszej ochrony; dwadzieścia pięć procent gospodarstw domowych zainstalowało po włamaniu co najmniej jedno urządzenie zabezpieczające.[31] Po drugie, policja może informować mieszkańców, aby zwracali uwagę na to, co dzieje się w okolicy, wprowadzić obserwację sąsiedzką i poprosić sąsiadów o kładzenie nacisku na wzajemne dbanie o siebie.[32] Interwencje skierowane do powtarzających się ofiar i osób znajdujących się w pobliżu wykazały znaczące zmniejszenie liczby ponownych ofiar włamań[33] bez przenoszenia ryzyka włamań na pobliskie dzielnice.[34] Sukces zależy jednak od prawidłowego wdrożenia i wsparcia ze strony policji oraz aktywnego udziału ofiar.[35]

NAJLEPSZE PRAKTYKI:
BEZPŁATNE DORADZTWO I OFERTY ZNIŻKOWE

Za dobry przykład może posłużyć oferta policji w zakresie bezpłatnego doradztwa i ofert zniżkowych z towarzystwami ubezpieczeniowymi lub bankami (kredytowymi) w celu wsparcia wysiłków na rzecz utrudniania dostępu do celów w Niemczech. Zwłaszcza, że daje to również możliwość inwestowania w bezpieczeństwo grupom znajdującym się w trudnej sytuacji (o niskim statusie społeczno-ekonomicznym).[36]

2.4 Bramy uliczne

Czwartym środkiem, dla którego dostępne są mocne dowody, jest stosowanie bram ulicznych. Odnoszą się one do instalacji zamykanych bram, zwykle wykonanych ze stali lub żelaza, które ograniczają dostęp do alejki lub sieci alejek. Po pierwsze, ten środek zapobiegania włamaniom działa poprzez zwiększenie wysiłku, jaki muszą podjąć włamywacze, ograniczając dostęp do uliczki dla legalnych użytkowników posiadających klucz lub kod dostępu oraz kontrolując dostęp do potencjalnych celów przestępstwa.[37] Po drugie, bramy wjazdowe zwiększają ryzyko dla przestępców, ponieważ zamieniają przestrzeń publiczną w przestrzeń prywatną. Ponadto, tego typu bramy mogą zwiększyć naturalny nadzór ze strony mieszkańców pobliskich nieruchomości i wyeliminować preteksty dla przestępców do przebywania w tym obszarze.[38]

Metaanaliza dowodzi, że bramy uliczne są opłacalnym środkiem zapobiegania włamaniom, chociaż przynoszącym skromne efekty. Ponadto kilka czynników ogranicza możliwość uogólnienia tych wyników, np. fakt, że wszystkie badania wykorzystane w metaanalizie dotyczyły brytyjskich programów bramkowania alejek. Jeśli jednak praktycy lub decydenci chcą przyjrzeć się wprowadzaniu tego typu ogrodzeń, istnieje szereg wytycznych opisujących, jakie praktyczne zadania należy wykonać, aby stworzyć warunki, w których bramkowanie będzie miało większe szanse na skuteczne działanie. Konsultacje z mieszkańcami i ich zgoda, a także zobowiązanie do korzystania z bramek to niektóre z praktycznych uwarunkowań.[39]

2.5 Oświetlenie uliczne

Zwiększenie poziomu oświetlenia na ulicach lub w innych miejscach publicznych może znacząco zmniejszyć zarówno przestępczość w ciągu dnia i w nocy,[40] jak i strach przed nią.[41] Istnieją dwie główne teorie na temat tego, dlaczego lepsze oświetlenie ulic powoduje zmniejszenie przestępczości. Pierwsza z nich sugeruje, że lepsze oświetlenie zmniejsza przestępczość poprzez zwiększenie prawdopodobieństwa zidentyfikowania przestępcy. Druga natomiast wskazuje, że lepsze oświetlenie uliczne na danym obszarze zwiększa poczucie przynależności do danej społeczności oraz kontrolę nieformalną, co może zwiększyć liczbę osób korzystających z danego obszaru, a tym samym zwiększyć liczbę potencjalnych świadków zachowań przestępczych. Pierwsza teoria przewiduje spadek przestępczości szczególnie w godzinach nocnych, natomiast druga zakłada spadek przestępstw zarówno w dzień, jak i w nocy.[42]

Podobnie jak w przypadku innych środków zapobiegania przestępczości, instalacja oświetlenia ulicznego, aby była skuteczna, powinna być ukierunkowana,[43] a funkcjonariusze policji powinni zawsze zadawać sobie pytanie, czy poprawa oświetlenia jest właściwą odpowiedzią na problem przestępczości lub zakłóceń porządku w danej dzielnicy lub społeczności. Zorientowany na problemy poradnik jest dostępny [od Clarke'a] dla decydentów i praktyków, którzy chcą wdrożyć lepsze oświetlenie.[44]

03 UMIARKOWANE DOWODY

3.1 Ukierunkowanie na powtarzających się przestępców

Powszechnie udokumentowanym faktem jest to, że mniejszość aktywnych przestępców jest odpowiedzialna za znaczną część przestępstw. Polityka kontroli przestępczości zareagowała na tę koncentrację przestępczości kryminalnej na różne sposoby: zaostrzenie wyroków na podstawie wcześniejszych skazań[45] lub ustanowienie tzw. projektów przeciwko wielokrotnym przestępcom, które zwracają szczególną uwagę na najbardziej aktywnych włamywaczy w dzielnicy na podstawie określonej listy. Przestępcy z tej listy wiedzą, że są obserwowani i zostaną zatrzymani i umieszczeni w areszcie, gdy tylko popełnią przestępstwo. Jednocześnie ci priorytetowo traktowani przestępcy pozostają w kontakcie z systemem, który może pomóc im w resocjalizacji.[46] Projekty te zostały na przykład opracowane w dzielnicach policyjnych Oslo (projekt Very Important Criminal (VIC))[47] i Amsterdamie (projekt Top600). W projekcie Top600 współpracuje ponad 40 organizacji partnerskich z sektorów bezpieczeństwa, zdrowia, młodzieży, kurateli. Każda osoba z listy ma swojego opiekuna, który funkcjonuje jako centralny punkt kontaktowy dla wszystkich zaangażowanych organizacji, opracowuje indywidualny plan działania i zapewnia wsparcie danej osobie.[48]

Ostatnia ocena metody Top600 wykazała, że skutkuje ona zmniejszeniem liczby włamań do domów o 7% do 45%. Ponadto ma on pozytywny wpływ na liczbę resocjalizacji: od momentu rozpoczęcia programu, recydywa w grupie docelowej spada o 41%.[49] Jeśli aspekt prewencyjny nie zadziała, ostatnią opcją pozostaje ubezwłasnowolnienie. Oczywiście, wiele badań pokazuje, że rezultatem może być znaczne zmniejszenie liczby włamań na danym obszarze, gdy najbardziej aktywni włamywacze są przetrzymywani za kratkami przez pewien okres czasu.[50]

3.2 Reklama lokalna

Przy wprowadzaniu inicjatywy ograniczającej liczbę włamań, takiej jak straż sąsiedzka, warto zainwestować w lokalną reklamę. Badania nad dwudziestoma jeden programami ograniczania włamań wykazały, że (wstępne) upowszechnianie informacji o istnieniu i celach inicjatywy wśród szerszej społeczności jest stosunkowo prostą i opłacalną metodą zwiększenia skuteczności środka zapobiegania przestępczości. Mechanizm, dzięki któremu może być to efektywne, polega na przekazywaniu informacji o zwiększonej aktywności w zakresie ograniczania przestępczości, co z kolei oddziałuje na postrzeganie przestępców. Analiza wykazała nawet, że w przypadku inicjatyw, w ramach których przeprowadzono kampanię informacyjną przed ich faktycznym wdrożeniem, odnotowano, że wskaźniki włamań zaczęły spadać jeszcze przed wprowadzeniem inicjatywy w

życie - efekt ten określany jest mianem “korzyści wyprzedzającej”. Większą redukcję liczby włamań można osiągnąć, gdy wdrożone zostaną samodzielne kampanie reklamowe (takie, które trwały przez pewien czas i były postrzegane jako interwencja sama w sobie) posiadające wystarczający budżet.[51]

Jak zawsze, trudno jest określić, co będzie najlepiej działać w konkretnych sytuacjach. Efekt będzie w dużej mierze zależał od kontekstu, w jakim będzie realizowana kampania. Jest jednak kilka pytań, na które należy zwrócić uwagę przy jej planowaniu: do kogo skierowana jest kampania? Do ofiar czy przestępców? Gdzie znajdują się osoby docelowe? Dana dzielnica? Czy całe miasto lub kraj? Kiedy kampania będzie realizowana w odniesieniu jej do wdrożenia? Stale czy w krótkich odstępach czasu? Jakie środki zostaną użyte? Gazety, radio, media społecznościowe, ...? Jaką wiadomość chcesz przekazać? Ogólną czy konkretną? Na wszystkie te pytania trzeba będzie odpowiedzieć w fazie planowania.[52]

3.3 Oznaczenie własności

Istnieją źródła, które sugerują, że osiemdziesiąt procent wszystkich kradzieży i włamań ma miejsce z zamiarem późniejszej sprzedaży skradzionych towarów lub paserstwa. Wynika z tego, że bez odbiorców byłoby o wiele mniej złodziei, a zatem priorytetem powinno być również rozwiązanie problemu postępowania ze skradzionymi towarami.[53] Istnieje kilka środków przeciwko paserstwu (zob. poniżej), ale kluczowym środkiem jest oznakowanie mienia w taki sposób, aby utrudnić zamianę skradzionych dóbr na gotówkę lub utrudnić ich bezpośrednie użycie. Ponadto środek ten może pomóc w zapewnieniu, że skradzione towary zostaną skonfiskowane i zwrócone prawowitemu właścicielowi.[54]

Nieruchomość może być oznaczona poprzez dodanie numeru domu i kodu pocztowego za pomocą pisaków UV, znaczników bezpieczeństwa, urządzeń do identyfikacji radiowej (RFID) lub rozwiązań typu microdot (rozwiązania zawierające unikalnie zakodowany podpis cyfrowy).[55] Ponadto, telefony komórkowe i tablety mają również wbudowane opcje zdalnego blokowania w przypadku kradzieży, co sprawia, że urządzenia te są mniej wartościowe i nie nadają się do sprzedaży.[56]

Badania przeprowadzone w Australii Zachodniej i Londynie wykazały, że znakowanie nieruchomości jest najbardziej efektywne, jeśli ponad 80% lokalnych mieszkańców znakuje swoje nieruchomości i jeśli jest to przeprowadzane w połączeniu z doradztwem i reklamą w zakresie zapobiegania przestępczości.[57]

04 OGRANICZONE DOWODY LUB ICH BRAK

4.1 Alarmy

Zakłada się, że alarmy antywłamaniowe działają głównie poprzez odstraszanie, ponieważ włamywacze unikają włamań do domów, w których zdają sobie sprawę, że alarmy są zainstalowane, zwiększając tym samym ryzyko wykrycia i aresztowania. Jednak kilka przeprowadzonych dotychczas obserwacji z Anglii i Walii wykazało w związku z tym sprzeczne wyniki. Przeciwnie, instalowanie alarmów przeciwwłamaniowych może w rzeczywistości przynieść efekt odwrotny do zamierzonego, ponieważ wiąże się raczej ze zwiększonym niż zmniejszonym ryzykiem[58] zarówno włamania z wtargnięciem, jak i usiłowania włamania.[59] Istnieje kilka możliwych wyjaśnień tego zaskakującego zjawiska. Jednym z możliwych wyjaśnień jest to, że niektórzy włamywacze są w stanie znaleźć sposoby na ominięcie lub pokonanie alarmów, aby uniknąć wykrycia i zmniejszyć ryzyko aresztowania.[60] Ważnym czynnikiem w tym przypadku jest jakość alarmu. Wywiady ze skazanymi sprawcami kradzieży z włamaniem potwierdziły te ustalenia; z wyjątkiem jednej marki alarmu przeciwwłamaniowego (ADT), sprawców nie odstraszały alarmy przeciwwłamaniowe.[61] Włamywacze mogą również zdawać sobie sprawę z tego, że dzięki wysokiemu wskaźnikowi fałszywych alarmów, policja i firmy alarmowe nie reagują natychmiast na alarm wysyłając patrol, dając włamywaczom czas na dokończenie pracy i ucieczkę. Innym możliwym wyjaśnieniem może być to, że włamywacze mogą interpretować obecność alarmu jako wskazówkę, że w domu znajdują się wartościowe towary. W ich kalkulacjach potencjalne korzyści mogą wówczas przeważyć nad zwiększonym ryzykiem.[62] Ponadto poziom doświadczenia przestępcy może wpływać na sposób postrzegania alarmów - bardziej doświadczeni przestępcy postrzegają je jako mniejszy czynnik odstraszający niż ich mniej doświadczeni odpowiednicy. Kolejnym kontrargumentem jest fakt, że alarmy nie są opłacalne: są dość drogie i nie zmniejszają ryzyka włamania. Dane z Francji wskazują jednak, że alarmy (samodzielnie lub w połączeniu z innymi środkami bezpieczeństwa) skutecznie zapobiegają włamaniom do domów, ale same w sobie nie chronią mieszkań. Niemniej jednak, bez dokładniejszego poznania specyfikacji i kontekstów, w jakich spełniają one swoją rolę, nie zaleca się doradzania obywatelom instalowania alarmów przeciwwłamaniowych, ponieważ może to dać im fałszywe poczucie bezpieczeństwa.[63]

4.2 Kampanie podnoszące świadomość

Osoby zajmujące się zapobieganiem przestępczości często decydują się na kampanie uświadamiające, aby informować ludzi o przestępczości i w ten sposób wpływać na ich zachowanie. Kampania medialna (w tym w internetowych mediach społecznościowych) jest jednym z elementów europejskiego dnia poświęconego włamaniom do domów. Badania wykazały jednak, że kampanie, które skupiają się wyłącznie na przekazywaniu wiedzy, rzadko przynoszą efekty. Wręcz przeciwnie, mogą one nawet zwiększać strach przed przestępczością, zamiast skutecznie ograniczać przestępczość (jego ryzyko) lub związane z nim szkody.[64] Ponadto, nie znaleźliśmy żadnych ocen wpływu lub wyników kampanii uświadamiających, które koncentrowałyby się na włamaniach domowych.

Jednakże ukierunkowane kampanie uświadamiające, prowadzone w ramach podejścia holistycznego, które mogą zostać opracowane z pomocą niniejszego dokumentu, mogą w rzeczywistości przynosić korzyści. Zwłaszcza, jeśli pamięta się o poniższych wskazówkach. Przede wszystkim komunikat powinien być konkretny, praktyczny i na temat. Nie mów “Nie dawaj szansy włamywaczom”, ale powiedz ludziom, co dokładnie mogą zrobić, aby zapobiec włamaniom (np. zainstalować określony rodzaj zamka w drzwiach). Po drugie, medium: kampania powinna wykorzystywać te kanały medialne, które pozwalają na dotarcie do grupy docelowej. Agencja medialna może wspierać pracowników prewencji kryminalnej w tym zakresie. Kampanie powinny być również starannie zaplanowane pod względem terminów i czasu trwania. Powtarzalność (w seriach) jest lepsza niż długotrwałe kampanie. Wreszcie, kampanie powinny być zawsze częścią szerszego, skoordynowanego podejścia do osiągnięcia celu. W celu zwiększenia redukcji przestępczości powinny one spełniać co najmniej dwa następujące warunki. Po pierwsze, powinny one koncentrować się na emocjonalnych i uczuciowych aspektach zmiany zachowań, jako uzupełnienie do przekazywanej wiedzy i zwiększania świadomości. Po drugie, powinny one towarzyszyć innym sposobom zapobiegania przestępczości (wymiar sprawiedliwości w sprawach karnych, prewencja sytuacyjna, rozwojowa i wspólnotowa) i wspierać je w taki sposób, aby wzajemnie się wzmacniały.[65]

4.3 Środki przeciwko paserstwu

Jak wspomniano wcześniej istnieją źródła, które sugerują, że 80% włamań ma miejsce z zamiarem późniejszej sprzedaży skradzionych towarów. Różnica między liczbą zarejestrowanych włamań a liczbą zarejestrowanych przypadków paserstwa wydaje się wskazywać, że wiele przypadków tego typu przestępstw nie jest zgłaszanych policji. Na podstawie badań przeprowadzonych w Holandii możemy przypuszczać, że mroczna liczba dotycząca paserstwa jest wysoka: 3% Holendrów w wieku piętnastu lat i starszych - ponad 422 000 osób - przyznaje się do tego, że od czasu do czasu dopuściło się paserstwa. Respondenci i eksperci ujawnili cztery okoliczności, które ułatwiają zakup kradzionych przedmiotów. Po pierwsze, różnica w cenie. Po drugie, łatwość nabywania kradzionych przedmiotów. Po trzecie, stosunkowo małe ryzyko bycia złapanym. I wreszcie, niewystarczająca uwaga poświęcona paserstwu przez policję i organy wymiaru sprawiedliwości.[66] Wyniki te wskazują na to, że nadal istnieje możliwość poprawy w zakresie ograniczania dochodów z włamań. Określiliśmy kilka czynników, które mogą odgrywać rolę w tym względzie.

Na początek **władze publiczne** mogą utworzyć bazy danych, w których **konsumenci** mogą zapobiegawczo rejestrować swoje przedmioty, co w przypadku kradzieży ułatwi zgłoszenie i zwiększy prawdopodobieństwo odzyskania skradzionych towarów. Krokiem naprzód jest opracowanie narzędzia, takiego jak StopHeling w Holandii, które umożliwia obywatelom i nabywcom używanych przedmiotów sprawdzenie, czy dany przedmiot został zarejestrowany jako zagubiony lub skradziony na podstawie numeru seryjnego (zarejestrować można tylko przedmioty unikatowe). W takim przypadku można powiadomić policję w celu podjęcia działań. Wskaźnik wzrósł z prawie 456 tys. zapytań o wyszukiwanie w 2014 r. do prawie 670 tys. w 2015 r., a w pierwszym kwartale 2016 r. przekroczył już 283 tys. (rozszerzając na cały 2016 r. daje to prawie 850 tys.). W tym sensie "StopHeling" wydaje się zaspokajać potrzebę opinii publicznej i osób kupujących przedmioty używane, aby sprawdzić wiarygodność przedmiotu, którego zakup rozważają. [67]

Następnie **organy regulacyjne** mogą wprowadzić środki mające na celu kontrolę handlu używanymi przedmiotami i lombardów. W Norwegii osoby, które chcą legalnie prowadzić działalność w zakresie handlu używanymi przedmiotami, muszą złożyć na policji wniosek o wydanie zezwolenia. Policja może odmówić wydania licencji wnioskodawcom z kartoteką kryminalną lub podejrzanym o handel kradzionymi towarami lub może odebrać licencję, jeśli ma powody podejrzewać, że jest ona wykorzystywana niezgodnie z przeznaczeniem.[68] W Holandii od 1880 r. nabywcy towarów używanych są zobowiązani do rejestrowania zakupionych towarów (co kupują, kiedy i od kogo). Od 2011 r. opracowano cyfrowy wariant tego rekordu, który jest połączony z bazą danych StopHeling.[69]

Dodatkowo, **policja** może aktywnie poszukiwać skradzionych towarów poprzez okresowe sprawdzanie rynków zewnętrznych, powszechnie znanych z tego, że są tam sprzedawane niektóre skradzione towary. [70] W dzisiejszych czasach świat cyfrowy ma ogromny zasięg i popularność, oferując przestępcom nową infrastrukturę dla nielegalnego handlu. Jeśli chcemy zapobiec rozkwitowi paserstwa z dala od światła reflektorów, policja powinna również proaktywnie prowadzić poszukiwania w Internecie.[71]

I oczywiście **sektor prywatny** może również z tego korzystać. W Norwegii profesjonalne portale internetowe sprzedające przedmioty używane mogą zobowiązywać sprzedawców do zarejestrowania się w sposób uniemożliwiający im zachowanie anonimowości. Wszystkie ogłoszenia o sprzedaży na "rynku" są również sprawdzane ręcznie, a szczególną uwagę zwraca się na podejrzane ogłoszenia. Prowadzony jest stały dialog z policją na temat potencjalnie skradzionych towarów, a w wątpliwych przypadkach własność musi być udokumentowana paragonami.[72] Co więcej, rejestracja towarów umożliwia powiązanie skradzionego przedmiotu z ofiarą, jednak stopień, w jakim wielu obywateli ściśle stosuje się do zalecenia rejestracji rzeczy, jest niewielki, a przy wprowadzaniu numerów seryjnych popełniane jest wiele błędów. Proces ten powinien być zautomatyzowany lub przynajmniej wspierany, na ile to możliwe, w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego. Wreszcie, istnieje potrzeba przyjrzenia się opracowaniu metody nadawania niepowtarzalnego charakteru niektórym towarom, które nie są unikatowe, takim jak biżuteria.[73]

Wszystkie te środki, które czynią włamania domowe mniej opłacalnymi poprzez ograniczenie rynku zbytu i wartości rynkowej skradzionych dóbr, są oczywiście dobrym pomysłem. Niestety, do tej pory nie udokumentowano efektu zmniejszenia liczby włamań.[74] Niemniej jednak uważamy, że istnieje możliwość poprawy i zachęcamy do przeprowadzenia dokładnej oceny, jeżeli państwa członkowskie zdecydują się na zainicjowanie któregokolwiek z wyżej wymienionych środków.

05 CO DZIAŁA, ABY ZAPOBIEC WŁAMANIOM DO MIESZKAŃ?

Utrudnianie dostępu do celu

Co to jest?
Połączenie zamków okiennych, oświetlenia wewnętrznego, zamków drzwiowych i oświetlenia zewnętrznego

Jak to działa?
Utrudnienie dostępu do celu sprawia, że staje się on mniej atrakcyjny, ponieważ zwiększa się ryzyko i/lub wysiłek związany z jego osiągnięciem.

Straż sąsiedzka

Co to jest?
Straż sąsiedzka zachęca mieszkańców, aby mieli oczy i uszy szeroko otwarte i dzwonili na policję, jeśli zobaczą lub usłyszą coś podejrzanego.

Jak to działa?
Ustanowienie programu straży sąsiedzkiej czyni dany obszar mniej atrakcyjnym poprzez zwiększenie ryzyka i ograniczenie sposobności.

Przeciwdziałanie ponownej wiktymizacji

Co to jest?
Nieruchomości, które są zagrożone ponownym włamaniem, powinny być zidentyfikowane w celu zwiększenia wdrażania środków zapobiegawczych, takich jak utrudnianie dostępu do celów lub patrole policyjne.

Jak to działa?
Wdrożenie tych środków zwiększa wysiłek i ryzyko wymagane do popełnienia kradzieży z włamaniem do zidentyfikowanych nieruchomości.

Bramy uliczne

Co to jest?
Bramy w alejkach uniemożliwiają przestępcom dostęp do wewnętrznych przejść.

Jak to działa?
Montaż bram w przejściach wewnętrznych zwiększa wysiłek, ponieważ włamywacze nie mogą dostać się do docelowych obiektów lub wykorzystać alejek jako drogi ucieczki. Zwiększają one również możliwość naturalnego nadzoru ze strony mieszkańców, a tym samym zwiększają ryzyko dla potencjalnych włamywaczy.

Oświetlenie uliczne

Co to jest?
Lepsze oświetlenie uliczne zwiększa poziom oświetlenia na ulicy.

Jak to działa?
Zwiększenie poziomu oświetlenia zwiększa ryzyko, że sprawca zostanie rozpoznany przez potencjalnych świadków.

UWAGI KOŃCOWE

1 Sorensen, D. 2003. "The Nature and Prevention of Residential Burglary: A Review of the International Literature with an Eye towards Prevention in Denmark". Dostęp 19 lipca 2004. www.jur.ku.dk/medarbejdere/davesorensen/Publikationer/Nature.pdf

2 A. Tseloni, R. Thompson, i N. Tilley (Eds.), *Reducing Burglary*, Cham: Springer, 2018.

3 T. Bjørgo, *Preventing Crime: A Holistic Approach*, Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2016, rozdział 2.

4 C. Rogers, Alley-Gates and Domestic Burglary: Findings from a Longitudinal Study in Urban South Wales, *The Police Journal* 91:1 (2016), https://dx.doi.org/10.1177/0032258X16683696.

5 E. Taylor, Honour among Thieves? How Morality and Rationality Influence the Decision-Making Processes of Convicted Domestic Burglars, *Criminology & Criminal Justice* 14:4 (2013), https://dx.doi.org/10.1177/1748895813505232.

6 Bjørgo, *Preventing Crime: A Holistic Approach*, Chapter 2.

7 Tseloni et al., *Reducing Burglary*.

8 Rogers, Alley-Gates and Domestic Burglary: Findings from a Longitudinal Study in Urban South Wales.

9 College of Policing, Safer Streets Fund - Crime Prevention Toolkit, Ryton-on-Dunsmore: College of Policing, 2021, https://whatworks.college.police.uk/Research/Documents/Safer_Streets_toolkit.pdf.

10 Tseloni et al., *Reducing Burglary*.

11 A. Tseloni, R. Thompson, L. Grove et al., The Effectiveness of Burglary Security Devices, *Security Journal* 30 (2017), https://dx.doi.org/10.1057/sj.2014.30.

12 Tseloni et al., *Reducing Burglary*.

13 Bjørgo, *Preventing Crime: A Holistic Approach*, rozdział 2.

14 S. Schat, The Dutch Centre for Crime Prevention and Safety: Quality Mark Pkvw EUCPN expert meeting, 2021

15 O. Nauta, De Effectiviteit Van Het Politiekeurmerk Veilig Wonen, Amsterdam: DSP - groep, 2004.

16 T. Bennett, K. Holloway, and D. Farrington, The Effectiveness of Neighborhood Watch, *Campbell Systematic Reviews* 4:1 (2008), https://dx.doi.org/10.4073/csr.2008.18.

17 P.-O.H. Wikström and K. Treiber, Beyond Risk Factors: An Analytical Approach to Crime Prevention, in: B. Teasdale and M.S. Bradley (Eds.), *Preventing Crime and Violence*, Cham: Springer International Publishing, 2017.

18 Bennett et al., The Effectiveness of Neighborhood Watch.

19 Bennett et al., The Effectiveness of Neighborhood Watch.

20 College of Policing, Safer Streets Fund - Crime Prevention Toolkit.

21 Bjørgo, *Preventing Crime: A Holistic Approach*, Chapter 2.

22 Tseloni et al., *Reducing Burglary*.

23 L. Hoppe and M. Gerell, Near-Repeat Burglary Patterns in Malmö: Stability and Change over Time, *European Journal of Criminology* 16:1 (2018), https://dx.doi.org/10.1177/1477370817751382.

24 Tseloni et al., *Reducing Burglary*.

25 Hoppe and Gerell, Near-Repeat Burglary Patterns in Malmö: Stability and Change over Time.

26 Ibid.

27 Bjørgo, *Preventing Crime: A Holistic Approach*, Chapter 2.

28 Hoppe and Gerell, Near-Repeat Burglary Patterns in Malmö: Stability and Change over Time.

29 Bjørgo, *Preventing Crime: A Holistic Approach*, Chapter 2.

30 Hoppe and Gerell, Near-Repeat Burglary Patterns in Malmö: Stability and Change over Time.

31 Tseloni et al., *Reducing Burglary*.

32 Bjørgo, *Preventing Crime: A Holistic Approach*, Chapter 2.

33 College of Policing, Safer Streets Fund - Crime Prevention Toolkit.

34 Tseloni et al., *Reducing Burglary*.

35 Bjørgo, *Preventing Crime: A Holistic Approach*, rozdział 2.

36 Hoppe and Gerell, Near-Repeat Burglary Patterns in Malmö: Stability and Change over Time.

37 A. Sidebottom, L. Tompson, A. Thornton et al., Gating Alleys to Reduce Crime: A Meta-Analysis and Realist Synthesis, *Justice Quarterly* 35:1 (2018), https://dx.doi.org/10.1080/07418825.2017.1293135.

38 College of Policing, Safer Streets Fund - Crime Prevention Toolkit.

39 Ibid.

40 B.C. Welsh and D.P. Farrington, Effects of Improved Street Lighting on Crime, *Campbell Systematic Reviews* 4:1 (2008), https://dx.doi.org/10.4073/csr.2008.13.

41 R.V. Clarke, Improving Street Lighting to Reduce Crime in Residential Areas, United States of America: Office of Community Oriented Policing Services, U.S. Department of Justice., 2008.

42 Welsh and Farrington, Effects of Improved Street Lighting on Crime.

43 Tseloni

44 Clarke, Improving Street Lighting to Reduce Crime in Residential Areas.

45 A.A. Braga and D.L. Weisburd, The Effects of "Pulling Levers" Focused Deterrence Strategies on Crime, *Campbell Systematic Reviews* 8:1 (2012), https://dx.doi.org/10.4073/csr.2012.6.

46 Bjørgo, *Preventing Crime: A Holistic Approach*, rozdział 2.

47 Ibid.

48 Actiecentrum Veiligheid en Zorg, Effectmonitor Top 600: Resultaten En Effecten Van De Aanpak Top600 2018, 2018.

49 Ibid.

50 Bjørgo, *Preventing Crime: A Holistic Approach*, rozdział 2.

51 K. Bowers and S. Johnson, The Role of Publicity in Crime Prevention: Findings from the Reducing Burglary Initiative, *Bowers, K. J. and Johnson, S. D. (2003) The role of publicity in crime prevention: findings from the Reducing Burglary Initiative. Home Office Research Study (272).* (2003).

52 K. Bowers and S. Johnson, Using Publicity for Preventive Purposes, in: N. Tilley (Ed.), *Handbook of Crime Prevention and Community Safety*, Cullompton, Devon: Willan, 2005.

53 H. Ferwerda, T. Ham, L. Scholten, and D. Jager, *Focus Op Heling. Een Onderzoek Naar Het Functioneren Van De Helingmarkt, Het Beleid Tegen En De Gevolgen Van Heling* 2016.

54 Bjørgo, *Preventing Crime: A Holistic Approach*, rozdział 2.

55 College of Policing, Safer Streets Fund - Crime Prevention Toolkit.

56 Bjørgo, *Preventing Crime: A Holistic Approach*, rozdział 2.

57 College of Policing, Safer Streets Fund - Crime Prevention Toolkit.

58 Bjørgo, *Preventing Crime: A Holistic Approach*, rozdział 2.

59 Tseloni et al., *Reducing Burglary*.

60 Bjørgo, *Preventing Crime: A Holistic Approach*, rozdział 2.

61 Tseloni et al., *Reducing Burglary*.

62 Bjørgo, *Preventing Crime: A Holistic Approach*, rozdział 2.

63 Tseloni et al., *Reducing Burglary*.

64 European Crime Prevention Network, Awareness-Raising Never Hurt Anyone, Did It?, Mythbuster, Brussels: EUCPN, 2020, https://eucpn.org/document/mythbuster-awareness-raising-never-hurts-does-it.

65 Ibid.

66 Ferwerda et al., *Focus Op Heling. Een Onderzoek Naar Het Functioneren Van De Helingmarkt, Het Beleid Tegen En De Gevolgen Van Heling*.

67 Ibid.

68 Bjørgo, *Preventing Crime: A Holistic Approach*, rozdział 2.

69 Ferwerda et al., *Focus Op Heling. Een Onderzoek Naar Het Functioneren Van De Helingmarkt, Het Beleid Tegen En De Gevolgen Van Heling*.

70 Bjørgo, *Preventing Crime: A Holistic Approach*, rozdział 2.

71 Ferwerda et al., *Focus Op Heling. Een Onderzoek Naar Het Functioneren Van De Helingmarkt, Het Beleid Tegen En De Gevolgen Van Heling*.

72 T. Bjørgo and Y. Carlsson, Early Intervention with Violent and Racist Youth Groups, NUPI Paper No. 677, Oslo: Norwegian Institute of International Affairs, 2005.

73 Ferwerda et al., *Focus Op Heling. Een Onderzoek Naar Het Functioneren Van De Helingmarkt, Het Beleid Tegen En De Gevolgen Van Heling*.

74 Bjørgo, *Preventing Crime: A Holistic Approach*, rozdział 2.

Cytat

EUCPN (2021). Co działa, aby zapobiec włamaniom do mieszkań? Bruksela: EUCPN.

Obwieszczenie prawne

Treść niniejszej publikacji niekoniecznie odzwierciedla oficjalną opinię jakiegokolwiek państwa członkowskiego UE ani jakiejkolwiek agencji lub instytucji Unii Europejskiej bądź Wspólnot Europejskich.

Autorzy/redaktorzy

Dorien Stevens, specjalistka ds. polityki i praktyki, Sekretariat EUCPN.

Część projektu " Sekretariat EUCPN Secretariat", maj 2021, Bruksela

Przy wsparciu finansowym programu Unii Europejskiej Zapobieganie i zwalczanie przestępczości

Komisja Europejska - Dyrekcja Generalna do Spraw Wewnętrznych

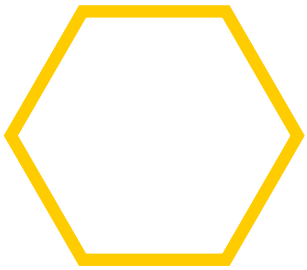

CONTACT DETAILS

EUCPN Secretariat
Email: eucpn@ibz.eu
Website: www.eucpn.org

TWITTER.COM/EUCPN
FACEBOOK.COM/EUCPN
LINKEDIN.COM/COMPANY/EUCPN